

Kto pyta, nie błądzi

Podstawą do stworzenia PYTAJNIKA stały się książki prof. Krzysztofa J. Szmidta i dr Elżbiety Płociennik „Myślenie pytajne. Teoria i kształcenie” oraz „Edukacja do samodzielności. Warsztaty z dociekań filozoficznych. Teoria i metodyka” prof. Aldony Pobjewskiej.

Projekt powstawał we współpracy z Wydawnictwem Uniwersytetu Łódzkiego, studenckim kołem naukowym „ACoTo?” przy Katedrze Pedagogiki Wieku Dziecięcego Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ oraz Instytutem Edukacji Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Strzemińskiego w Łodzi.

Od organizatorów:

W oparciu o naukowe zagadnienia i treści wybrane z wymienionych wyżej książek została przygotowana przestrzeń, w której w twórczy sposób przedstawiono różnorodne aspekty myślenia pytajnego. PYTAJNIK umożliwia dogłębne zapoznanie się z myśleniem pytajnym oraz jego zastosowaniem w procesach kreatywnych i w filozoficznych dociekaniach. Uczestnictwo w projekcie uzmysławia nam, że kluczowa w rozpoczęciu i rozwoju rozumowania jest umiejętność stawiania pytań – przede wszystkim tych problemowych.

Zdolność dostrzegania problemów, uznanie wagi pytania i umiejętność formułowania go nie tylko warunkują zaistnienie całego procesu intelektualnych poszukiwań, ale są też niezbędne na jego dalszych etapach, na których rozwiązuje się problemy częściowe, przeformułuje problem wyjściowy (Szmidt 2003) i modyfikuje odpowiedzi, będące punktem wyjścia dla nowych pytań. Spirala pytań i odpowiedzi (tzw. koło, krąg hermeneutyczny) stanowi strukturę wszelkiego rozumienia, interpretacji i rozmowy (Gadamer 2004: cz. II, rozdz. II). Można więc powiedzieć, że poznawanie świata przez człowieka i refleksyjne odniesienie się do pozyskanej wiedzy, a w konsekwencji tego rozsądne indywidualne działanie, w dużej mierze zależą od umiejętności zadawania sensownych pytań, co czyni tę umiejętność „najważniejszym narzędziem intelektualnym człowieka” (Postman 2001: 174) - pisze Aldona Pobjewska w „Edukacji do samodzielności...”.

Projekt PYTAJNIK powstał w zgodzie z wartościami Uniwersytetu Łódzkiego. Koncepcja i treści zostały opracowane przez zespół praktyków o różnych doświadczeniach zawodowych i zapleczu intelektualnym, a dzięki zastosowaniu metody design thinking i ścisłej współpracy, stworzono szczególną instalację, której można doświadczać wielozmysłowo, swobodnie ją eksplorować i wejść w interakcję, korzystając z przygotowanych zadań, haseł i cytatów zaczerpniętych z wybranych publikacji.

(...) pytanie jest swoistą definicją problemu (sytuacji problemowej), w pewien sposób wieńczy niepokój poznawczy, który towarzyszy człowiekowi w zetknięciu z czymś nieznanym, zagadkowym, trudno wytłumaczalnym. (...) Wydaje się zatem, że formułowanie i reformułowanie pytań, zwłaszcza pytań odkrywczych (twórczych), stanowi istotną część procesu określanego jako problem finding. Stanowi również ważną część procesu twórczego w najróżniejszych dziedzinach kreatywności oraz istotną sprawność myślenia refleksyjnego i krytycznego, a także – mądrości - piszą Krzysztof J. Szmidt i Elżbieta Płociennik w publikacji „Myślenie pytajne. Teoria i kształcenie”.

Kreatywność nie jest wyłącznie domeną sztuki. To, jak twierdzi Krzysztof Szmidt, zdolność człowieka do generowania nowych i wartościowych wytworów, zadawania twórczych pytań, wprowadzania zmian i przełamывania stereotypów. Choć w PYTAJNIKU zastosowaliśmy proste materiały i oszczędne środki, to całość jest estetycznie spójna. Można ją odtworzyć w zasadzie w

dowolnym miejscu i przedstawić w jej ramach wybrane zagadnienie. Udało nam się zatem zrealizować edukacyjny projekt, który jest estetyczny, dostępny i umożliwia analizę rozmaitych kwestii - podsumowuje Jolanta Sławińska-Ryszka, autorka koncepcji PYTAJNIKA.

„Czym właściwie się tu zajmujemy? Z kim i jak »to« zrobić? Te pytanie towarzyszyły nam w procesie pracy nad projektem PYTAJNIK, przestrzeń zaciekawienia. O sam tytuł też długo zadawaliśmy sobie pytania. I właściwie to przez cały czas zadawaliśmy sobie pytania o pytania.

Korzystając z różnorodnych narzędzi warsztatowych i kreacyjnych, prostych rozwiązań oraz tropów zawartych w publikacjach, stworzyliśmy tytułową przestrzeń zaciekawienia. Zaprasza ona do interakcji i twórczych aktywności zarówno dzieci, jak i dorosłych. Wspólnie i na różne sposoby pozwala doświadczyć, czym są dociekania filozoficzne i myślenie pytajne oraz jak mogą owocować w edukacji.

Wierzmy też, że PYTAJNIK ma szansę, by stać się inspiracją do podejmowania podobnych działań w szkole, że metody edukacji twórczej mogą być wsparciem, „drogą ewakuacyjną” dla edukacji formalnej na dowolnym poziomie nauczania.

Zachęcamy do dziwienia się, dociekania, zadawania pytań, udzielania odpowiedzi, ponownego dziwienia, stawiania kolejnych pytań i dalszego dociekania. Obszar działań to nie tylko przestrzeń galerii Wozownia, ale i park wokoło, a dalej – świat, który nas otacza” – Magdalena Kreis, kuratorka. ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Projekt artystyczno-edukacyjny powstawał we współpracy z Wydawnictwem Uniwersytetu Łódzkiego, studenckim kołem naukowym „ACoTo?” przy Katedrze Pedagogiki Wieków Dziecięcego Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ oraz Instytutem Edukacji Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi.

Skład zespołu:

koncepcja projektu: Jolanta Sławińska-Ryszka

opracowanie kuratorskie: Magdalena Kreis

zespół kreatywny: Magdalena Kreis, Jolanta Sławińska-Ryszka, Magdalena Kaliszewska-Henczel, Marta Nowacka, Łukasz Orzechowski

konsultacje merytoryczne: prof. Krzysztof T. Szmidt (Wydział Nauk o Wychowaniu UŁ), dr Beata Marcinkowska (Instytut Edukacji Artystycznej ASP w Łodzi)

aranżacja przestrzeni: Magdalena Kreis, Marta Nowacka, Katarzyna Jasińska

instalacja dźwiękowa: Magdalena Kreis, Marta Nowacka, Maciej Fornal

warsztat design thinking dla edukatorek i i edukatorów: dr Monika Just

współpraca przy prototypowaniu przestrzeni: studenckie koło naukowe „ACoTo?” przy Katedrze Pedagogiki Wieków Dziecięcego Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ (Julia Grzegorzczak, Iga Lebkuchen, Weronika Marchwiak, Marika Marciniak, Oliwia Milaszewska, Aleksandra Prokopczyk, Katarzyna Rochowczyk, Wiktoria Rudzińska, Gabriela Witkowska)

przygotowanie programu towarzyszącego: Magdalena Kaliszewska-Henczel, Marta Nowacka, Łukasz Orzechowski, Marta Szymczyk, Beata Marcinkowska

Galeria czynna od poniedziałku do piątku w godz. 10-18, w soboty w godz. 13-18